

Bölüm
41

MARDİN ÇOK PARTİLİ DÖNEM

Türkiye Cumhuriyeti IX. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi

TBMM IX. Dönem 1950 Mardin Milletvekilleri : Abdurrahman BAYAR,Abdulkadir KALAV,Cevdet ÖZTÜRK,Kemal TÜRKOĞLU,Demokrat Pariden,Mehmet Kamil BORAN,Ali Rıza ERTEN,Aziz URAS Cumhuriyet Halk Partisi listelerinden Türkiye Büyük Millet Meclisinde Mardin'i temsil etmiştir..

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti **19. I. Menderes Hükümeti** (22.05.1950-09.03.1951): 14 Mayıs 1950'deyapılan genel seçimler sonunda DP, tek başına hükümet kuracak çoğunluğu elde etti.

22 Mayıs 1950'de yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde İsmet İnönü'nün yerine Celal Bayar bu göreve getirildi.

Hükümeti kurma görevi de Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından İstanbul Milletvekili Adnan Menderes'e verildi.

TBMM'de 2 Haziran 1950'de yapılan güven oylamasına katılan 282 milletvekilinin tamamı kabul yönünde oy kullandı. 192 milletvekili ise oylamaya katılmadı. Menderes, günün şartlarına göre yeni bir kabine kurmak için istifa etti.

Türkiye Cumhuriyeti 20.Hükümeti **II. Menderes Hükümeti** (09.03.1951-17.05.1954): Hükümeti kurma görevi Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından İstanbul Milletvekili Adnan Menderes'e verildi. 2 Nisan 1951'de yapılan güven oylamasına katılan 396 milletvekilinin 346'sı kabul, 50'si ret yönünde oy kullandı. 73 milletvekili ise oylamaya katılmadı. Hükümet, 1954'de yapılan genel seçimler nedeniyle sona erdi.

Mardin 1952-1953 yılları belediye başkanı Beşir Günay (Kore) dönemi.

Beşir Günay Mardin'in yetiştirdiği müstesna şahsiyetlerden biridir. KORE 6 ncı Bölük Komutanlığı yapmış aynı zamanda Kıbrıs Barış harekâtında katılmış önemli bir komutandır.

Beşir Günay

1952-1954 Mardin Valisi

Yıllar	Adı Soyadı	Resmi
1952-1954	Cahit BETİL	

Türkiye Cumhuriyeti X. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi

TBMM X. Dönem 1954 Mardin Milletvekilleri : İbrahim Ethem AYBAR r,Abdurrahman BAYAR,Bahaettin ERDEM,Abdulkadir KALAV,Cevdet ÖZTÜRK,Halim ŞATANA tümü Demokrat Partiden Seçilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti 21. III. Menderes Hükümeti (17.05.1954-09.12.1955): Genel seçimler sonrasında hükümeti kurma görevi Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından İstanbul Milletvekili Adnan Menderes'e verildi. TBMM'de 26 Mayıs 1954'te yapılan güvenoylamasına katılan 520 milletvekilinin 491'i kabul, 27'si ret yönünde oy kullandı. 17 milletvekili oylamaya

katılmadı. Menderes, DP grubundaki reform isteklerinden kaynaklanan huzursuzluk nedeniyle istifa etti.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti 22. IV. Menderes Hükümeti (09.12.1955-25.11.1957): Hükümeti kurma görevi Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından İstanbul Milletvekili Adnan Menderes'e verildi. 16 Aralık 1955'te yapılan güven oylamasında hükümet 389 milletvekilinin desteğini aldı. Hükümet, 1957'de yapılan genel seçimler nedeniyle sona erdi.

1954 -1959 Arası Mardin valileri

Yıllar	Adı Soyadı	Resmi
1954-1955	M.Muhsin GÖKKAYA	
1955-1956	Kamuran CUHRUK	
1956-1958	İlhami ERTEM	

1958-1959	Avni ÇİRAZ	
-----------	------------	---

Mardin 1953-1954 Belediye Başkanı İbrahim Ethem Aybar dönemi
İbrahim **Ethem Aybar** (d. ... Umûmî Kâtipliği, Diyarbakır Borsa Umûmî Kâtipliği, **Mardin Belediye Başkanlığı**, TBMM X. Dönem **Mardin** Milletvekilliği yapmıştır.

Mardin 1955-1957 Belediye Başkanı Beşir Günay ikinci dönemi. Beşir Günay Mardin'in yetiştirdiği müstesna şahsiyetlerden biridir. KORE 6 ncı Bölük Komutanlığı yapmış aynı zamanda Kıbrıs Barış harekâtında katılmış önemli bir komutandır.

Beşir Günay

Bu dönemde Beşir Günay başkanın 1953 yılında başlattığı ve Mardin'in birinci öncelikli su ihtiyacını Gurs köyünden getirme

alışmasının sonuçlandığı bir dönem olmuştur.

Cumhurbaşkanı Celal Bayar Mardin 1 Cadde su şebekesi inşaatını denetlemesi.

¹ 1957 yılında Cumhurbaşkanı Celal Bayar Mardin Süryani cemaatine yapılan ziyaret ıkışı.

¹ Cumhurbaşkanı Celal Bayar (Ortada) (Solda) İlhami Ertem Mardin Süryani Manastır"nda Resim Anadolu Ajansı-BYEGM(1,1,1957

Türkiye Cumhuriyeti XI. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi

TBMM XI. Dönem 1957 Mardin Milletvekilleri: Mehmet Ali ARIKAN, Mehmet Kamil BORAN, Abdulvahap DİZDAROĞLU, Şevket DURSUN, Halim KERMOĞLU, Hasan Reşit TANKUT, Selim TELLİAĞAOĞLU, Aziz URAS, Tümü Cumhuriyet Halk Partisinden seçilmiştir.

23- V. Menderes Hükümeti (25.11.1957-27.05.1960): Hükümeti kurma görevi Cumhurbaşkanı Celal Bayar tarafından İstanbul Milletvekili Adnan Menderes'e verildi. 610 üyeli TBMM'de 4 Aralık 1957'de yapılan güven oylamasına katılan 536 milletvekilinin 403'ü kabul, 133'ü ret yönünde oy kullandı. DP iktidarı, 27 Mayıs 1960'da askeri müdahaleyle sona erdi.

Cumhuriyet Halk Partisinden ayrılarak Demokrat partiyi kurmuş olan şahsiyetlerin cumhuriyetin kuruluş ilkeleri ile ters düşecek ve meriyette olan ve anayasa güvencesi altındaki şu yasalar çiğnenmiştir; 26 Teşrinisani (Kasım) 1341 (1925) tarihli ve 2590 sayılı Efendi, Bey, Paşa gibi lakap ve unvanların kaldırıldığına dair kanun. (Ağa, hacı, hafız, hoca, molla, efendi, hazret, hanım gibi unvanların kullanılmayacağı) Oy kaygısı ile zorunlu iskân kaldırılmış ve bu unvanların kullanılmasına göz yumulmuştur.) “Kanunuevvel (Aralık) 1341 (1925) tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun. (Din ve mezheple ilgili giysilerin kullanımını yasaklayan kanun, din adamlarının mabedler dışında dini elbise giyemeyeceklerini de belirtiyor.) 30 Teşrinisani (Kasım) 1341 (1925) tarihli ve 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin seddine ve Türbedarlıklar ile bir takım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun. (Vakıf ve özel mülk olarak kullanılan Tekke ve Zaviyelerin kapatılması, şeyhlik, dervişlik gibi tarikat unvanlarının kullanılmayacağını belirliyor ve uymayanlara hapis ve para cezası verilmesini buyuruyor.)”

Demokrat parti iktidarında, iktidar-muhalefet ilişkileri büyük ölçüde gergin olmuştur. 1953'CHP'nin ülke genelindeki mal varlığına el konulmuş, halkevleri kapatılmış, Millet Partisi kapatılmıştır.

1937’de açılan köy eğitim okulları 1950’de Demokrat Partinin iktidara gelmesinin ardından Köy Enstitülerinin ders programları klasik öğretmen okullarının programlarıyla birleştirildi ve 1954 yılında bu kurumlar tümüyle kapatıldı. Bugün üretmekten çok tüketen bir toplum olma hastalığının başlangıcı olmuştur.

1954-1957 yılları arasındaki DP iktidarının belki de en önemli olayı 6/7 Eylül olaylarıdır. 6 Eylül 1955’te Atatürk’ün Selanik’teki evine bomba atıldığı yönünde çıkan haberler üzerine galeyana gelen bir grup, İstanbul’daki Rumların ev ve işyerlerini tahrip etmiş, mezarlık ve kiliseleri yağmalamıştır. Ordu birliklerinin müdahalesiyle bastırılan olaylar sonucunda sıkıyönetim ilan edilmişse de, Türkiye’nin dış politikada aldığı yara kapatılamamıştır. Bu olaylardan sonra Mardin için büyük zenginlik olan gayri müslim vatandaşların şehri terketmesini hızlandırmıştır.